

LW 578

НОТАРИАЛНО ПРАВО, АРБИТРАЖ И МЕДИАЦИЯ

Приета: прот. № 3 от 27.06.2014 г.; изм. прот. № 15 от 24.06.2016г.

Лектор: Проф.д-р Силви Чернев

АНОТАЦИЯ

Предмет на изучаване на учебната дисциплина „Нотариално право, арбитраж и медиация” са действащото нотариално право в Република България и способите за алтернативно решаване на правни спорове по извънсъдебен ред (арбитраж, посредничество/помирение и др.).

Системата на лекционния курс в частта ѝ относно Нотариалното право следва в общи линии системата на обективното нотариално право, като включва устройственото (организационно) нотариално право и процесуалното нотариално право. В рамките на устройственото нотариално право се изучават правното положение на лицата с обща и специална нотариална компетентност, предпоставките и реда за придобиване и изгубване на нотариална правоспособност, правата и задълженията на нотариалните органи, както и организацията на нотариалната дейност. Частта от лекционния курс, посветена на процесуалното нотариално право, разглежда общите правила за нотариалните производства и отделните производства – производства по издаване на различните видове нотариални актове и производства по други нотариални удостоверявания. Разглеждат се както нотариални производства, уредени в ГПК, така и нотариални производства, уредени в други закони (Търговски закон, Закон за наследството, Кодекс за търговско корабоплаване и др.).

Системата на лекционния курс в частта на темите, свързани с арбитража и медиацията, цели да запознае студентите с възможните алтернативи за разрешаването на правни спорове от органи, различни от държавните съдилища, тъй като производството пред последните е скъпо, бавно и не особено ефективно с оглед съвременния интензитет на гражданския и търговския оборот. Някои от способите представляват опростено и рационализирано подобие на съдебното решаване на спорове (арбитраж), докато при останалите основна изходна точка за преодоляване на спора е намирането на общи моменти и интереси в позицията на страните по спора.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Учебната дисциплината в частта ѝ относно Нотариалното право има за задача да даде на студентите необходимите знания върху основните понятия и институти на нотариалното право. Значението на дисциплината за подготовката на студентите се определя от силно нарасналите обществени нужди от нотариално съдействие при създаване на форма за действителност, респ. за доказване на частноправните актове в съвременната правна действителност и в този смисъл е свързана пряко с обезпечаване сигурността на гражданския оборот.

Основна цел на дисциплината APC (или- възприетото в цял свят съкратено обозначение “ADR”) е първоначалното запознаване на студентите с проблемите на алтернативното решаване на правни спорове: принципни положения, отграничения между отделните способности; специфични характеристики на способите и използваните техники за преодоляване на състоянието на правен спор. Запознаването с алтернативните способности за решаване на правни спорове на първоначално ниво ще направи възможно обръщането към тези способности от страна на студентите в бъдещата им работа като юристи- адвокати, съдии, юрисконсулти.

ПРЕДПОСТАВКИ

Изучаването на дисциплината „Нотариално право, арбитраж и медиация” предполага наличие на знания у студентите по редица други материалноправни и процесуални дисциплини, и по-специално – по гражданско право (обща част, вещно право, облигационно право, семейно и наследствено право); търговско право; международно частно право; гражданско процесуално право, административно право и процес, международно публично право и др.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение		задочно обучение	
			л	с у общ	л	с у общ
Право	Избираема	4	40	40	40	40

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Правна природа на дейността на частните нотариуси (публична функция, възложена на частни лица)

Понятие за обективно нотариално право и значението му за съвременната правна действителност. Предмет и метод на правно регулиране. Източници на нотариалното право – обща характеристика и видове. Правна природа на дейността на частните нотариуси.

Тема 2. Понятие за нотариална компетентност. Органи с обща и специална нотариална компетентност. Правно положение на нотариуса по чл.2 от ЗННД. Придобиване на правоспособност на нотариус. Изгубване и възстановяване на правоспособност на нотариус.

Нотариална компетентност – правна същност. Права и задължения на нотариуса. Предпоставки и правни пречки за придобиване на правоспособност на нотариус. Ред за придобиване на правоспособност на нотариус (елементи на сложния, смесен фактически състав); конститутивното значение на вписването в регистъра на Нотариалната камара; обстоятелства, подлежащи на вписване; доказателства.

Понятие за изгубване на нотариална правоспособност. Ред. Заличаване от регистъра на Нотариалната камара – правно значение. Правни последици от изгубване на правоспособност на нотариус. Възстановяване на правоспособност на нотариус. Основания. Ред; срок. Правни последици.

Тема 3. Права и задължения на нотариуса.

Обща характеристика. Видове:

- *административноправни задължения и права на нотариуса, произтичащи от овластяването му от страна на държавата (чл.2, ал.1 от ЗННД);*
- *процесуални права и задължения на нотариуса в отношенията му с участниците в нотариалните производства; правоотношения между нотариуса и клиента;*

- *корпоративни права и задължения на нотариуса, които са елемент от членственото му правоотношение с Нотариалната камара*
- *други права и задължения на нотариуса, възникващи при или по повод упражняване на нотариалната му компетентност*

Тема 4. Помощник-нотариус. Правно положение. Придобиване и изгубване на правоспособност на помощник-нотариус. Заместване на нотариус.

Понятие за помощник-нотариус. Ограничената и специална компетентност на помощник – нотариуса. Заместване на нотариус.

Тема 5. Отговорност на нотариуса.

Обща характеристика; правна уредба; видове юридическа отговорност на нотариуса. Правна уредба на имуществената отговорност на нотариуса за вреди; понятие за удостоверяван материален интерес като граница на имуществената отговорност на нотариуса за вреди. Дисциплинарна отговорност на нотариуса.

Тема 6. Нотариални функции на лица, които не са нотариуси.

Ограничената и специална нотариална правоспособност на лицата по чл.81-84 от ЗННД – характер на правната уредба. Нотариална компетентност на капитана на кораба по чл.91, ал.3 и ал.4 от КТМ; Нотариална компетентност на съдията по вписванията (чл.82 ЗННД във вр. със Закона за съдебната власт); Нотариална компетентност на органите на местната администрация (чл.83 от ЗННД); нотариална компетентност на българските дипломатически и консулски представители в чужбина (чл.84 от ЗННД и чл.5 “f” от Виенската конвенция за консулските отношения).

Тема 7. Нотариални производства – понятие, видове и общи правила за нотариалните производства.

Понятие за нотариално производство; правна уредба; нотариалните производства като вид охранителни производства. Диференциация на нотариалните производства според вида на нотариалните удостоверявания с оглед на предмета им: нотариални производства по удостоверяване на правнорелевантни факти и производства по удостоверяване на право на собственост (респ.вещни права) върху недвижими имоти. Общи правила за нотариалните производства (чл.569 и сл.ГПК).

Тема 8. Нотариален акт за сделки с вещни права върху недвижими имоти

Терминът „нотариален акт” – значения. Нотариални актове за сделки с вещни права (чл.578 – чл.586 ГПК) – обща характеристика, правна уредба, правно значение. Производство по издаването им. Съдържание и форма. Проверка на правата на праводателя. Проверка на статуса на имота. Проверка за изпълнение на особените изисквания на закона. Доказателства.

Тема 9. Констативни нотариални актове по чл.587, ал.1 от ГПК

Понятие и исторически произход на нотариалните актове, удостоверяващи правото на собственост въз основа на писмени доказателства. Правна уредба. Правно действие. Съдържание и форма. Производство по издаването им.

Тема 10. Нотариални актове за право на собственост върху недвижим имот въз основа на обстоятелствена проверка.

Понятие и исторически произход на нотариалните актове, удостоверяващи правото на собственост въз основа на обстоятелствена проверка. Правна уредба. Съдържание и форма. Производство по издаването им. Правно действие.

Тема 11. Други нотариални удостоверявания

Обща характеристика на нотариалните удостоверявания, извършвани чрез надпис върху документ. Нотариално удостоверяване на дата върху частен писмен документ. Нотариално удостоверяване на подпис върху частен писмен документ – правна уредба, значение, предмет на удостоверяването, ред, правно действие. Нотариално удостоверяване на съдържание на частен писмен документ – правна уредба, значение, предмет на удостоверяването, ред, правно действие. Удостоверяване верността на преписи и извлечения от документи и книжа – правна уредба, значение, предмет на удостоверяването, ред, правно действие.

Нотариални покани. Констативни протоколи.

Тема 12. Вписвания, отбелязвания и заличавания по книгите за вписванията.

Понятие, правна уредба, приложно поле. Компетентен орган. Молител в производството. Кръг на актовете, подлежащи на вписване. Производство по вписване. Правно действие.

Тема 13. Пороци в нотариалните удостоверявания. Правни последици. Поправка и обезсилване на нотариални удостоверявания.

Понятие за нищожно нотариално удостоверяване; разграничение от нищожността на гражданскоправните сделки, от нищожните административни актове и съдебни решения. Правна уредба. Основания за нищожност на нотариалните удостоверявания. Защита срещу нищожни нотариални удостоверявания. Понятие за неистинско нотариално удостоверяване; видове неистинност на нотариалните удостоверявания; неавтентичност и неверност. Правни последици. Защита срещу неистински нотариални удостоверявания.

Тема 14. Арбитражът като алтернатива на държавния съд - понятие за арбитраж, видове арбитраж (институционен арбитраж и арбитраж ad hoc, арбитражи с обща и специална компетентност; международен и вътрешен арбитраж. Арбитраж при инвестиционни спорове. Неоперативно арбитражно споразумение.

Арбитражът и алтернативните способности за решаване на правни спорове.

Източници на регулиране на материята на арбитража, приложим закон; ограничения за използването на арбитраж. Съвременни тенденции в развитието на законодателството и практиката на арбитража; арбитраж по Интернет.

Тема 15. Арбитражно споразумение – минимално съдържание и форма. Недействителност на арбитражното споразумение. Особени хипотези на арбитражно споразумение при цесия и встъпване (поемане на) в дълг в материалното правоотношение.

Тема 16. Образуване на арбитражното дело.

Конституиране на решаващия орган; арбитражи; замяна и отвод на арбитражи. Искане за арбитраж (Искова молба) – формални изисквания; отговор на исковата молба. Допустимост на насрещен иск и възражение за прихващане. Terms of reference. Възможности за участие на трети лица и предявяване на обратни икове. Арбитражни такси.

Тема 17. Особености на производството пред арбитража. Нетипично приключване на арбитражното производство

Приложими процедурни правила. Определяне на процедурни правила при липса на такива. Доказване и доказателствени средства. Приключване на арбитражното производство без постановяване на решение: отказ от иска, оттегляне на иска, арбитражно споразумение.

Тема 18. Арбитражно решение – съдържание и форма. Възможности за поправка на очевидни фактически грешки, допълване и тълкуване на арбитражното решение. Правни последици на

арбитражното решение – сила на пресъдено нещо и изпълнителна сила. Отговорност за разноските по делото.

Тема 19. Контрол върху арбитража от държавния съд, съдействие. Контрол по искания за отвод; допускане и налагане на обезпечения. Основания и производство по отмяна на окончателни арбитражни решения. Издаване на изпълнителен лист и признаване и допускане изпълнението на чуждестранни арбитражни решения.

Тема 20. Понятие за алтернативни способи за разрешаване на правни спорове. Посредничество и помирение: основни характеристики, разграничение. Българският закон за медиацията. Характеристика на производството по посредничество – срещи със страните; техники на преодоляване на различията и постигане на съгласие за уреждане на спора.

Тема 21. Успешно приключване на производството по посредничество/помирение; правни последици на споразумението. Използване на материали от процеса по посредничество/помирение в бъдещ съдебен или арбитражен процес. Може ли посредникът/помирителят да бъде разпитван като свидетел за обстоятелства, които са му станали известни в хода на производството по посредничество/помирение.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

По време на обучението се прави текуща проверка на знанията и уменията, вкл. чрез разиграване на арбитражен процес и медиация/помирение, а в края на курса се провежда изпит от водещия дисциплината.

Семестриалният изпит е писмен с разработка на 1 или 2 теми от Конспекта по дисциплината.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. . Сталев, Ж. Гражданско процесуално право, София 2012 г.
2. Димитров, Кр., Нотариални производства, изд. Сиела 2013г.
3. Димитров, Кр., Нотариално право, изд. Сиела 2012г.
4. Димитров, Кр., Правно положение на нотариуса и нотариалната камара, изд. Сиела, 2012г.
5. Стайкова, Станка, Нотариално право – обща част, изд. Фенея, 2012 г.
6. Чернев, С. Адекватността на законодателната уредба на алтернативните способи за разрешаване на правни спорове – фактор за успешното им прилагане – изд. БСУ, 2011 г.
7. Корнезов, Л., Гражданско съдопроизводство, том Втори, Съдебни и несъдебни производства, Софи – Р, София, 2010 г.
8. Стайкова, Станка, Нотариални функции на българските консули, Изд. Фенея, 2010 г.
9. Димитров, Кр., Нотариално право, изд. Сиела, 2009г.7.Омарбалиев, Хр., Ръководство по нотариални действия във връзка със собствеността, изд. Сиби, 2007г.
10. Владимирова, Иван, Ръководство по международен търговски арбитраж, изд. Ромина, С., 2006 г.
11. Чернев, С., “Посредничеството и помирението като алтернативни способи за разрешаване на правни спорове.”, Сп. Външна търговия, бр. 4/2001 г.
12. Сталев, Ж. Външнотърговски арбитраж по частноправни спорове, 1996 г.

LW 578

НОТАРИАЛНО ПРАВО, АРБИТРАЖ И МЕДИАЦИЯ

Лектор: Проф. д-р Силви Чернев

1. Охранителни производства. Правна природа на дейността на частните нотариуси.
2. Понятие за нотариална компетентност. Органи с обща и специална нотариална компетентност. Правно положение на нотариуса по чл.2 от ЗННД
3. Придобиване на правоспособност на нотариус. Изгубване и възстановяване на правоспособност на нотариус.
4. Права и задължения на нотариуса.
5. Помощник-нотариус. Правно положение. Придобиване и изгубване на правоспособност на помощник-нотариус. Заместване на нотариус.
6. Отговорност на нотариуса.
7. Нотариални функции на лица, които не са нотариуси.
8. Нотариална камара. Нотариални такси.
9. Нотариални производства – понятие, видове и общи правила за нотариалните производства.
10. Нотариален акт за сделки с вещни права върху недвижими имоти
11. Констативни нотариални актове по чл.587, ал.1 от ГПК
12. Нотариални актове за право на собственост върху недвижим имот въз основа на обстоятелствена проверка.
13. Нотариално удостоверяване на дата, подпис и съдържание на частен писмен документ. Удостоверяване верността на реписи и извлечения от документи и книжа.
14. Нотариални покани. Констативни протоколи.
15. Нотариални действия по завещанието в българското наследствено право.
16. Вписвания, отбелязвания и заличавания по книгите за вписванията.
17. Пороци в нотариалните удостоверявания. Правни последици. Поправка и обезсилване на нотариални удостоверявания.
18. Арбитраж – обща характеристика, като алтернатива на държавния съд.
19. Арбитражно споразумение.
20. Специфични изисквания с оглед приложимостта на международните конвенции.
21. Особености на арбитражното производство пред АС по Закона за обществените поръчки.
22. Арбитражно дело. Образуване.
23. Принципи на арбитражното производство.
24. Доказателства и доказателствени средства в арбитражното производство.
25. Спиране и прекратяване на арбитражното производство.

26. Арбитражно решение.
27. Контрол върху арбитража от държавния съд.
28. Алтернативни способи за разрешаване на правни спорове. Посредничество и помирение.
29. Последици при успешно приключило производство по посредничество и помирение.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Сталев, Ж. Гражданско процесуално право, София 2012 г.
2. Димитров, Кр., Нотариални производства, изд.Сиела 2013г.
3. Димитров, Кр., Нотариално право, изд.Сиела 2012г.
4. Димитров, Кр., Правно положение на нотариуса и нотариалната камара, изд. Сиела, 2012г.
5. Стайкова, Станка, Нотариално право – обща част, изд. Феня, 2012 г.
6. Чернев, С. Адекватността на законодателната уредба на алтернативните способи за разрешаване на правни спорове – фактор за успешното им прилагане – изд. БСУ, 2011 г.
7. Корнезов, Л., Гражданско съдопроизводство, том Втори, Съдебни и несъдебни производства, Софи – Р, София, 2010 г.
8. Стайкова, Станка, Нотариални функции на българските консули, Изд. Феня, 2010 г.
9. Омарбалиев, Хр., Ръководство по нотариални действия във връзка със собствеността, изд. Сиби, 2007г.
10. Владимиров, Иван, Ръководство по международен търговски арбитраж, изд. Ромина, С., 2006 г.
11. Чернев, С., “Посредничеството и помирението като алтернативни способи за разрешаване на правни спорове.”, Сп. Външна търговия, бр. 4/2001 г.
12. Сталев, Ж. Външнотърговски арбитраж по частноправни спорове, 1996 г.

октомври 2015 г.

ANNOTATION:

Lecturer: Prof. Dr. Silvy Chernev

The first part of the course is designed to provide the student with knowledge with very high practical value – notarial form is used in all transactions with real estate. Notarization is very widely used in civil and commercial law.

The second part of the course – Arbitration and Alternative Dispute Resolution (ADR) is a new discipline, dealing with the problems of resolution of legal disputes from bodies other than the state courts (arbitration, mediation, conciliation, etc.) During the last 30 – 40 years there has been a growing worldwide tendency towards greater use of alternative dispute resolution means. Among other factors this is due to the fact that the procedure before the State Courts is rather expensive, slower and not that effective, considering the contemporary civil and commercial turnover. Some of the methods account for a simplified and rationalized resemblance of the state courts procedure, while others are aimed at overcoming the dispute through finding common interest of both parties.